

یک، دو، سه... تا نوشتن

هالی برنت؛ ترجمه، کاوه فولادی‌نسب|نخستین راه برای اینکه ببینید داستانی دارید یا نه، این است که ببینید آیا می توانید در ایده‌تان یک انفجار پیدا کنید یا نه. این انفجار ممکن است بی صدا باشد، یا تاخیر اتفاق بیفتد یا بسیار ویرانگر باشد، فرقی نمی‌کند. به‌هرحال باید جایی در شروع، میانه یا پایان داستان انفجاری رخ دهد و همه اجزای داستان را از وضع موجود خارج کند. زندگی شخصیت‌ها باید آهنگ طبیعی‌اش را از دست بدهد. دنیای‌شان باید آشفته شود. در کنار این دگر گونی بزرگ که «چنان آدمی در گیر چنان تجربه‌ای می‌شود»، خلاقیت نویسنده باید به دنبال راه‌حل بگردد و در نهایت نظمی متفاوت از نظم پیشین را خلق کند.

دایره انفجار بسیار گسترده است.هر موضوعی را که دل‌تان می‌خواهد، انتخاب کنید. فروپاشی یک زندگی مشترک، آغاز یک عشق و مرگ یک پیر مرد، هر کدام می‌تواند آشفتگی و راه‌حل ویژه خودش را در پی داشته باشد. داستان‌های مختلف انفجار را به سه شیوه مورد استفاده قرار می‌دهند. بعضی از داستان‌ها با انفجار شروع می‌شوند. در نقطه آغاز چنین داستان‌هایی تیر خلاصی شلیک می‌شود و جهان ویران به نظر می‌رسد. بعد دیگر به عهده نویسنده است که شخصیت‌ها را دوباره دور هم جمع و به‌سوی راه‌حل نهایی هدایت‌شان کند. داستان ممکن است با آرامش و نظمیی موجود شروع شود، با قدرتی فزاینده به‌سمت انفجاری پیش برود که در میانه آن قرار دارد و در پایان دوباره به آرامش و نظمیی جدید برگردد که البته هرگز با آن نظم ابتدایی یکی نیست. نویسنده دیگری ممکن است استفاده از مهمات را تا نزدیکی‌های پایان داستان به تاخیر بیندازد. هر داستانی در یکی از این سه گروه قرار می‌گیرد. اگر نویسنده پیش از اینکه شروع به نوشتن کند، در ذهنش به موضوع نزدیک شود و آن را به خوبی بی‌وراند، متوجه خواهد شد که موثرترین زمان برای روشن کردن فتنه چه موقعی است؛ آغاز، میانه یا پایان. نویسنده باید ابتدا تصمیمش را بگیرد و بعد براساس آن تصمیم داستان را شروع کند.

بعد از اینکه نوشتن داستان را شروع کردید، مهم‌ترین کار تمام‌کردن آن است. نوشتن به همین سادگی و به همین سختی است.داستانان نامام به‌هیچ‌وجه داستان نیست و یک نوشته پر از اشتباهات دستوری –اگر به پایانی مناسب برسد– می‌تواند یک داستان باشد.برای نویسنده‌شدن هیچ راه دیگری وجود ندارد مگر اینکه آنچه را که شروع کرده‌اید، تمام کنید. من می‌توانم به وضوح روزی را که نویسنده شدم، به یاد بیاورم.آن روز فکرکردن به ایده‌ها بدون بسط و گسترش دادن‌شان را کنار گذاشتم و خودم را وادار کردم به‌سمت پایان حرکت کنم. داستانی که در آن روز نوشتم، هرگز منتشر نشد و مدت‌ها پیش گمش کردم، اما مرحله بسیار مهمی را در زندگی نویسنده‌گی من شکل داد. بعد از آن برای ماه‌های متمادی به‌محض اینکه ایده‌ای به ذهنم می‌رسید، شروع به کار می‌کردم و به‌نحو معجزه‌آسایی هرچه داستان‌های بیشتری را کامل می‌کردم، داستان‌های بیشتری در ذهنم شکل می‌گرفت. بعد نوبت به مرحله‌ای دیگر رسید. به نتیجه نمی‌رسیدم و علی‌رغم اینکه می‌دانستم بالاخره روزی این اتفاق خواهد افتاد، خاطرم پریشان بود. وقتی به عقب برگشتم و همه نوشته‌هایم را بازخوانی کردم، متوجه شدم که داستان‌هایم باید بازنویسی شوند و حتی شاید بعد از آن هم دوباره نیاز به بازنویسی داشته باشند. این مرحله، هر مرحله بعدی تبدیل من به یک نویسنده بود؛ هر مرحله‌ای که هرگز تمام نشد.

نگاهی به فیلم «پرویز» به کارگردانی مجیدبرزگر به بهانه اکران در سینمای هنر و تجربه

رناليسم و تصنع توامان يك فيلم

بهزادالین مرشدي

شده است تا به حال با این سوال مواجه شوید که چرا باید یک فیلم را دید؟ من خیلی وقت‌ها با این سوال مواجه می‌شوم و مجبور هستم خودم را متقاعد کنم به دیدن آن فیلم. یکی از این فیلم‌ها «پرویز» ساخته مجیدبرزگر است که در سینمای «هنر و تجربه» اکران شده است. اولین مساله که مرا جذب می‌کند تجربه‌گری فیلم است که در این گروه سینمایی اکران می‌شود. این است که به دیدن این فیلم می‌روم. تجربه دیدن این فیلم می‌گوید که از دیدن فیلم «پرویز» راضی برمی‌گردید. فیلمی که می‌تواند شما را برتم‌کندی که دارد جذب خودش کند. شاید یکی از موقعیت‌های فیلم به شخصیت‌پردازی و شخصیت‌سازی «پرویز» کاراکتر اول فیلم است که او با شما صمیمی می‌شود و بعد است که آرام‌آرام متحول شده و ذهن شما را درگیر خودش می‌کند. این از خصوصیت فیلم‌های ساختارمند است. پرویز از یک آدم به هیولا تبدیل می‌شود. شاید حرفی که می‌زنم کمی غلوآمیز باشد اما ساختار اجتماعی این فیلم دقیقاً می‌تواند یک شخصیت را تبدیل به غیر از خودش کند یا خود درونی او را آشکار کند. در این فیلم دقیقاً همین اهمیت دارد اما اینکه این تغییر چطور شکل بگیرد و چه مراحل طی کند، مساله است که به گمان من فیلم برزگر یک ساختار منطقی را در پیش می‌گیرد.
کند‌بودن ریتم فیلم به ما می‌گوید این تغییرات آرام‌آرام در درون آدم‌ها رخ می‌دهد

برای همین است که «پرویز» عجله‌ای برای روایت‌گری ندارد و نرژمن‌کارش را انجام می‌دهد. کاری که این فیلم می‌کند این است که مخاطب را با شخصیت فیلم همراه کند. از او تصویر درست بدهد و بعد تصویر او را با شک همراه کند و بعد چهره او را دگرگون کند. اگر این روان را در فیلم مشاهده کنید می‌توانید بگویید فیلم موفقی را در سینما دیده‌اید. با این همه هرگز از «پرویز» در طول فیلم فاصله نمی‌گیرید همیشه همراه او راه می‌روید. کاری که این فیلم با شما می‌کند این است که می‌گوید اجتماع همیشه خوشن‌تر از آدم‌هاست و از خشونت اجتماع غفلت کنید حتماً شما را با خودش همراه می‌کند. آدم‌های این فیلم هرگز آدم‌های مهربانی نیستند. ترجم و دلسوزی‌شان هم نمی‌تواند شما را با آنها همسو کند.شخصیت‌های این فیلم سرد و خشک هستند. فضایی کلی فیلم از این قاعده پیروی می‌کند. حتی در بیشتر مواقع تصنع بازی‌ها هم تری چشم می‌آید و به شما می‌گوید این آدم‌ها در یک تصنع دسته‌جمعی شرکت کرده‌اند. تصنعی که می‌تواند مخاطب را از فیلم دور کند و بگوید کارگردان در بازی‌گیری‌های رئالیستیکش ناموفق عمل کرده است. با این همه به گمان من این تصنع به عمد در فیلم اتفاق می‌افتد و در مقابل بازی رئالیستی «پرویز» قرار می‌گیرد و یک تضاد به‌وجود می‌آورد؛ تضادی عمیق که روایت داستانی و خط سیر داستان است. با این همه فیلم در جاهایی هم در تلاطمی به سر می‌برد و شخصیت‌هایی هم هستند که تکلیف‌شان توی فیلم خوب مشخص نمی‌شود که می‌شد یا با کمی دستکاری تکلیف آنها هم در فیلم مشخص شود. بنابراین اگر طالب یک فیلم با شخصیت‌پردازی در دست و درمان‌هستید به تماشای فیلم «پرویز» با کارگردانی مجیدبرزگر در گروه اکران هنر و تجربه بنشینید.

نمایش خوانی «آناکارینا» برای هنرمندان بیمار

فرهیختگان |هما روستا دست به یک حرکت نمادین زده و مراسم نمایشنامه‌خوانی «آنا کارنینا» را به صورت هم‌تالی برگزار کرده است تا توجه مسئولان را به سمت هنرمندان بیماری سوق دهد که از پس تأمین هزینه داروهای خود برنمی‌آیند، روستا می‌گوید: «بسیاری از هنرمندان و اهالی تئاتر وقتی به بیماری‌های خاص مبتلا می‌شوند به دلیل نبود حمایت مالی و با توجه به هزینه‌های سنگین داروها و روند درمانی در شرایط سختی زندگی می‌کنند. آنها حتی مجبور می‌شوند خانه خود را بفروشند و اجاره‌نشین شوند. حتی برخی از آنها توان تأمین داروهای خود را ندارند.»
ترانه علی‌دوستی، حسن معجونی، لیلی رشیدی، ستاره پسائی، رضا بهیودی، آسکان خطیبی و ماهان چرمشیر نقش خوان‌های این نمایشنامه‌خوانی بودند.

پروین بهمنی تنها محقق موسیقی عشایر گرفتار سرطان

سکوت خانه موسیقی

فرهیختگان|این روزها که بحث انصراف حسین علیزاده از دریافت نشان شوالیه داغ است، عکسی از او منتشر شده در دیدار با پروین بهمنی که از او به‌عنوان تنها زن محقق موسیقی قشقایی یاد می‌کنند. این نوازنده و آهنگساز و محقق موسیقی نواحی پارسال در فستیوال هنر و موسیقی ترک زبانان جهان به‌عنوان یکی از مشاهیر و مفاخر ترک‌زبان تجلیل شد و به دنبال آن در کشور دنامارک در یک کنسرت پژوهشی تجلیل شد. اما اینکه این روزها رسانه‌ها پیگیر اخبار او شده‌اند، به دلیل بیماری سختش است. آهنگساز و محقق فرهنگ و موسیقی قشقایی این روزها در بستر بیماری است و به‌شدت نیاز به کمک دارد. دامون شش‌بلوکی فرزند او

گلایه‌های منصور اوجی از وضعیت شعر در ایران در گفت‌وگو با فرهیختگان

کاش کسی حرف مرا گوش می‌داد

کار کرده و ۳۰ کتاب منتشر کرده‌ام که ۲۷ جلد از این کتاب‌ها در حوزه شعر است. دو جلد ترجمه شعر است و یک جلد هم مجموعه سخنرانی‌های من درباره بزرگان و ادیبان شعر و قصه است.

این روزها مشغول چه کاری هستید و چه کتاب‌هایی از شما منتشر شده یا در آینده منتشر خواهدشد؟

تازه‌ترین کتاب من تاریخ شفاهی ادبیات معاصر ایران است که خوشبختانه بدون هیچ مشکلی مجوز گرفته و انتشارات ثالث آن را منتشر کرده است. این کتاب در ادامه همان مجله‌های تاریخ شفاهی ادبیات ایران است که محمدهاشم اکبریانی آن را منتشر می‌کند. دو کتاب دیگر هم آماده چاپ دارم؛ یکی به نام «حرفی برای گفتن» که بیست‌وهشتمین کتاب شعر من است و دیگری به نام «انارها و شعرهای دیگر» که بیست‌ونهمین کتاب شعرم است. هنرر تصمیم نگرفته‌ام این دو کتاب را به چه ناشری بسپارم. خیلی اعتقاد ندارم که کتاب‌های شعرم پشت‌سر هم منتشر شود.

بعد از این سال‌ها شاعری شما به در کی از وضعیت شعر و شاعری دست پیدا کرده‌اید. به نظر شما کار کرد شعر چگونه است و چه توصیه‌ای می‌توانید به جوان‌ها در این عرصه داشته باشید؟

تنها کسانی می‌توانند در هنر جایگاهی داشته باشند که استعدادش را داشته باشند. درست مثل آواز که اگر استعدادش را نداشته باشی نمی‌توانی جایگاهی پیدا کنی، شعر هم درست به همین صورت است. بعد هم

دلشکستگی‌های جلال‌مقامی

عذر ما را مستقیماً نخواست‌اند

فرهیختگان | از هنرمندان پیشکسوت خاطرات زیادی دریاده‌ها مانده و از همین بابت است که وقتی مشکلی برایشان پیش می‌آید، حال علاقه‌مندان و طرفداران‌شان بدچوری گرفته می‌شود. خاطرات از جلال‌مقامی، دیولرو و گوینده پیشکسوت هم کم نیست. منتها او خودش گلایه‌های زیادی دارد که او را به حاشیه رانده‌اند تا کار دیوله نکند و پس از ۶۰ سال فعالیت، دلشکسته از سازمان صداوسیما بیرون بیاید. علت اصلی‌اش را هم

فیلم‌های بدی می‌داند که برایش فرستاده‌اند تا دیوله کند و او آنها را پس فرستاده است. او در گفت‌وگو با مهر زبان به گلایه کشوده و از دلشکستگی‌هایش گفته است: «این دلشکستگی دلایل بسیاری دارد و فقط من نیستم آقایان خسروشاهی، طهماسب و عزیزان دیگری هم هستند که به نوعی دلقخور هستند، چون دیگر احترامی که باید، در این سازمان برای پیشکسوت‌ها وجود ندارد. سازمان هم کاری ندارد که پیشکسوت‌ها مشغول چه کاری هستند، چون ما نه بازنشستگی داریم و نه بیمه و اگر نه بسیار طبیعی است که یک کارمند را ابتدا بازنشسته و بعد کارمند دیگری را استخدام می‌کنند. شخصی مثل خسروشاهی در خانه خود نشسته است و هیچ کس حالی از او نمی‌پرسد که چرا نیست و چرا فعالیت ندارد. ما همه عمر خود را در جام‌چم گذرانده‌ایم، اما وقتی می‌بینیم آن احترام و عزتی که باید وجود ندارد، از کار کنار می‌کشیم.من هم خودم احساس کردم اگر با این شرایط کنار بروم بهتر از این است که روزی واحد دیولاز را من بخواهد کنار بکشم. من یک جوان ۱۸ ساله بودم که وارد کار دیوله شدم و حالا بعد از این همه سال اینگونه باید مثل دیگران به کناری برویم. البته در سازمان حرفی به زبان نمی‌آورند و عفر ما را مستقیماً نخواست‌اند، اما نوع برخوردشان نگاه آنها را نشان می‌دهد. وقتی که از این دنیا می‌روی، می‌گویند که ای وی هنرمند بزرگ ما از دنیا رفت، اما تا وقتی که زنده‌ایم چه کسی توجه می‌کند، چرا الان کسی به پرویز بهرام یا احمد رسول‌زاده توجه نمی‌کند.بسیاری متأسفانه از دار دنیا رفتند و اتفاقاً دیوله با نام همین افراد ماندگار بود و جذابیت داشت.»

ادب‌وهنر

دوشنبه ۱۷ آذر ۱۳۹۳ | ۱۵ صفر ۱۴۳۶ | ۸ دسامبر ۲۰۱۴ | شماره ۱۵۴۳

www.Farheekhtegan.ir

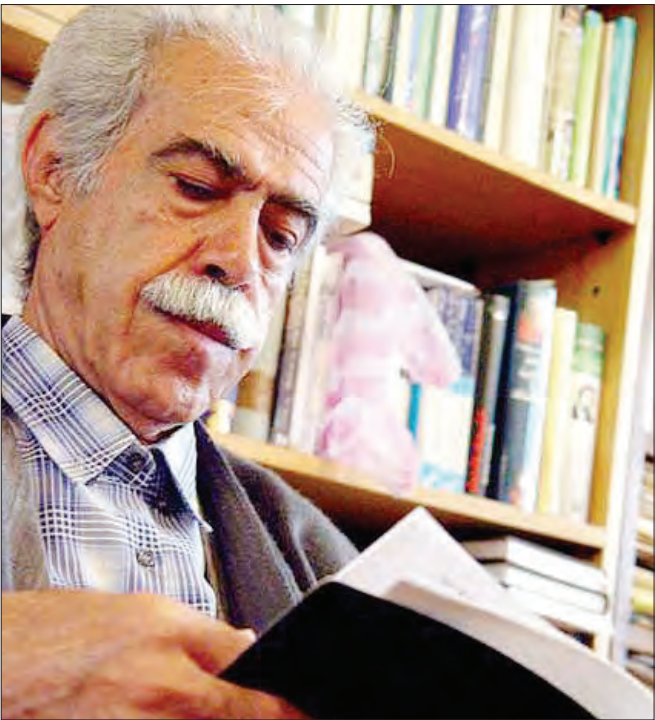
Mon | 8 Dec 2014 | vol.06 | No. 1543

گزارش اول

امر سکوت کرده است. همکاری پژوهشی با استادان دانشگاه‌های باکو، ترکیه، کوزوو و ترکمنستان در زمینه فرهنگ و هنر و ادبیات زبان ترکی، تنظیم آهنگ و آواز برای فیلم‌های مختلف مستند و تلویزیونی ازجمله فعالیت‌های بهمنی در این سال‌هاست. این پژوهشگر موسیقی نواحی به جمع‌آوری اشعار ایل همت گماشت و بالغ بر یک هزار و ۵۰۰ قطعه دوبیتی با زبان ترکی را به فارسی برگرداند و آنها را به حوزه هنری تحویل داد.او بعدها به تحقیق در شعر و موسیقی قشقایی پرداخت و آنها را به رشته تحریر درآورد و یافته‌های خود را به رایسانگ در اختیار دانشجویان، علاقه‌مندان و پژوهشگران قرار داد.

از ابتلای مادرش به سرطان سینه خبر داده که به غدد لنفاوی‌اش سرایت کرده بود و با توجه به مشکل قلبی‌اش، باید عمل جراحی سنگینی می‌شد. حالا بهمنی دوره فشرده شیمی درمانی را آغاز کرده است و این محقق فرهنگ و موسیقی قشقایی در بیمارستان بستری شده است. فرزند بهمنی گلایه کرده از اینکه خانه موسیقی حتی یک تماس با آنها نگرفته و صندوق هنر در این

شما چه کاری می‌شود در این حوزه انجام داد تا وضعیت از این چیزی که شما آن را تصویر می‌کنید، بیرون بیاید و شعر ایران راه خودش را دوباره پیدا کند؟

همه در این روزها شاعر شده‌اند و هر کسی می‌تواند یک‌سری کلمه بسازد و بگوید من شاعرم. هم‌اکنون یکسری غزل می‌گویند یا رباعی یا شعر سپید، اما فضا بسیار تاسف‌برانگیز شده و متأسفانه از شاعران واقعی تعداد کمی باقی مانده‌اند مثل محمدرضا شفیعی کدکنی، محمدعلی سپاحلو،منصوراوجی، پرویز خانقی،علیرضا طبایی و چند نفر دیگر. این بچه‌های جوان باید بداندند اگر می‌خواهند در شعر بمانند باید درک کنند که این شعر چنان ظرفیت‌هایی دارد که می‌توان همچنان در روش مطالعه بود اما متأسفانه این بچه‌ها نه دل می‌دهند، نه توجه می‌کنند. آنان دوست دارند زود به شهرت برسند و کتاب چاپ کنند و در نهایت هم کتاب چاپ می‌کنند، اما کسی کتاب‌های آنها را نمی‌خواند و آنها باید این کتاب‌ها را زیر رختخواب‌شان بگذارند و هر کسی آمد به آنها دهی بدهند. شعر نیمايي ظرفیت بسیاری دارد.ای کاش کسی بود و حرف مرا گوش می‌داد.

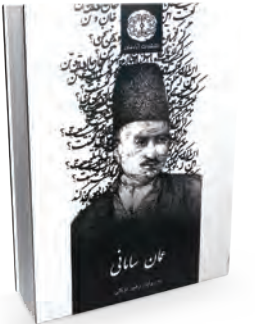
دعوت به تماشای مستندی درباره شاملو

پرواز درد ایره حضور

فرهیختگان | شهرام ناظری شعر «طرح» احمد شاملو را با ساز و آواز اجرا می‌کند تا این قطعه به‌طور اختصاصی در مستندی به نام «پرواز در دایره حضور» با موضوع زندگی و شخصیت احمد شاملو ارائه شود. جدا از شهرام ناظری چهره‌های سرشناس دیگری چون محمود دولت‌آبادی، زنده‌یاد سیمین بهبهانی، مسعود کیمیایی، جواد مجابی، علی‌اشرف درویشیان، ایران درودی، محمدرضا اصلانی، علی رفیعی، محمدشمس لنگرودی، حافظ موسوی و محمد یعقوبی در این مستند سخن می‌گویند. بخش عمده‌ای از آن نیز اختصاص دارد به حرف‌های ایدا همسر شاملو. این بخش عمده‌تر از قسمت‌های دیگر است، به‌طوری که می‌توان فیلم را به نوعی شاملو به روایت ایدا نیز نامید. از دیگر بخش‌های مستند: حضور افتخاری بازیگرانی چون مهدی پاکدل، پهنوش طباطبایی، ایدا کیخایی و علی سرایی است که برمیای یک ایده نمایشی شعر «عشق عمو» احمد شاملو را اجرا کرده‌اند. این فیلم به کارگردانی مختار شکری‌پور با موضوع شخصیت و زندگی احمد شاملو قرار است فردا ۱۸ آذر در تالار استاد جلیل شهنواز خانه هنرمندان روی پرده برود. مستند «پرواز در دایره حضور» را به تازگی موسسه فرهنگی هنری قرن جدید در شبکه نمایش خانگی توزیع کرده است. مختار شکری‌پور، علاوه بر این فیلم، فیلم مستند بلند دیگری با عنوان در آستانه‌یامداد درباره شاملو ساخته که در آن به عملکرد احمد شاملو در حوزه‌های مختلف فرهنگی شامل: شعر، سبک و بیان زبانی خاص، ترجمه آثارادبی، پژوهش‌های سترگ و وسیع او در زمینه فرهنگ عامه از جمله کتاب کودک، کارهای گوناگون وی در ادبیات و شاعران کلاسیک و دیدگاه‌های وی درباره شاعران بزرگ شعر فارسی پرداخته است.

کافه کتاب

عمان سامانی به روایت زهیر توکلی

فرهیختگان |عمان سامانی از اعضای انجمن ادبی ابوالفقرای اصفهانی بوده و بعدها به انجمن ادبی عنقای اصفهان پیوسته است. از او چندین دفتر به نام‌های «گنجینه الاسرار، معراج‌نامه، مخزن السدر» برجای مانده که سبب ماندگاری او در ادبیات ایران شده است. زهیر توکلی در کتابی تحت عنوان عمان سامانی به معرفی و تحلیل اشعار این شاعر عهد قاجار پرداخته که مورد وثوق همسر ناصرالدین شاه قاجار بوده است. عمان سامانی را در این کتاب به خوبی می‌توان شناخت و درباره اشعارش بیشتر قضاوت کرد. این کتاب در ۶۳ صفحه به همت انتشارات آرآدمان منتشر شده است و هم‌اکنون روی پیشخوان کتابفروشی‌ها قرار دارد.

چهره‌ها

موسیقی

غلام کویتی‌پور

فرهیختگان | گرچه علت لغو کنسرت غلام کویتی‌پور هنوز اعلام نشده است، اما حماسه‌خوان جبهه‌های نبرد هشت‌ساله بنا دارد این بار کنسرتش را در سالن وزارت کشور به روی سن ببرد تا نخستین کنسرت رسمی او موکول شود به ۲۶ و ۲۷ آذرماه. مداح قدیمی و مشهور در این دو شب قرار است گلچینی از کارهایش را در آلبوم‌های «غریبانه ۱ و ۲» و «خاموش» بخواند.

سینما

امیر آقایی

فرهیختگان |امیر آقایی از آن چهره‌هایی است که بازی‌اش گிரایی منحصربه‌فردی دارد. به یاد بیاورید بازی به یادماندنی‌اش را در سریال «اولین شب آرامش» به کارگردانی احمد امینی. حالا نیکی کریمی به فکر افتاده است تا از این بازیگر خوب در فیلم چهارمزش با بگردد و او را با گوهر خیراندیش و محمدرضا فروتن در فیلم «شیفت شب» هم‌بازی کرده است.

ادبیات

اورهان پاموک

فرهیختگان | علیرضا سیف‌الدینی درگیر ترجمه دو رمان از نویسنده ترک برنده جایزه ادبی نوبل است، سیف‌الدینی رمان «اجودت بی‌ک و پسران» پاموک را که نخستین رمان تالیف شده این نویسنده نیز هست، در دست ترجمه دارد. پاموک این رمان را قبیل از دریافت جایزه نوبل نوشته است و می‌توان از آن به‌عنوان یک رمان متفاوت البته در ژانر ادبی کلاسیک یاد کرد. این مترجم ترک همچنین به سراغ ترجمه دیگری از رمان «نام من سرخ» رفته است. ترجمه‌های سیف‌الدینی از رمان‌های پاموک را نشر نیماژ منتشر می‌کند.